Αστέρι

Μυτιληναίων Λόγος • Τέχνες • Πολιτισμός

κάθε δεύτερη Πανσέληνο

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ «Ο Θεόφιλος»

Εκδότης - Διευθυντής: Περικλής Φ. Μαυρογιάννης

11 ΑΠΡΙΛΙΟΣ '09

ΜΥΤΙΛΗΝΗ

Μοιράζεται χάρισμα

Καταφιλήσω τούς ἀχράντους Σου πόδας... Δέξαι μου τάς πηγάς τῶν δακρύων...

Η ακρογιαλιά του Μακρύ Γιαλού (1 & 2)

Η ακρογιαλιά τα «Τσαμάκια» (3 & 4)

Η Μυτιλήνη

του ΧΘΕΣ
και
του ΣΗΜΕΡΑ...

*

Οι δυο μοναδικές της πόλης παραλίες !...

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

3 «*Δυο εικόνες*». Πεζοτράγουδο του **Αργύρη ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ**

4 «*Η Σελήνη στην Τέχνη*» του **Απόστολου Ε. ΓΟΝΙΔΕΛΗ**

6 «*Αναφορά στα Πασχαλινά διηγήματα του ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ*» της **Χρυσούλας ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΙΟΥ**

8 «*Ο αγιογράφος Αλέξανδρος ΦΟΥΝΤΟΥΡΗΣ*». Αφιέρωμα. Κείμενο: «*Το Κάλλος της Βυζαντινής Τέχνης*» του **Αθανάσιου Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑ**

10 «*Εννιά φωνές για τον Αλεξιάδη*» του **ΤΥΡΙΚΟΥ ΕΡΓΑ Γιώργου**

11 «*Το χελιδόνι*». Ποίημα της **Νίκης ΣΕΡΑΦΕΤΙΝΙΔΟΥ - ΒΟΥΡΒΟΥΛΗ**

12 «*Ο κ. Νταΐρπφελδ και ο Νεολεσβιακός Πολιτισμός*» του **Ηλία ΒΕΝΕΖΗ**
Προλογικό του **Αριστείδη ΚΑΛΑΡΓΑΛΗ**

15 «*Αριστείδης ΚΟΥΤΖΑΜΑΝΗΣ, ο Δάσκαλος*» του **Περικλή ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ**

Εξώφυλλο ✶ «*Καταφιλήσω...*» Αγιογραφία του **Αλέξανδρου ΦΟΥΝΤΟΥΡΗ**
✶ Του ιδίου 3 αγιογραφίες σ. 8, 9

Λογότυπο ✶ « *α σελάννα* » της ζωγράφου **Μαρίας ΚΑΛΛΙΠΟΛΙΤΗ**

Εσωτερικές σελίδες
✶ Σκίτσα ✶ **Μίλ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ** σ. 6
✶ **Αντ. ΠΡΩΤΟΠΑΤΣΗΣ** σ. 12
✶ **Βασ. ΠΑΓΙΑΤΗΣ** σ. 15
✶ Σχέδιο ✶ **Λιάνα ΜΕΡΤΖΑΝΗ** σ. 11
✶ Φωτογραφίες ✶ **2** φωτο «*Μυτιλήνης* » Συλλογή παλιών φωτο του **Μπ. ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗ** σ. 2
✶ **2** φωτο «*Μυτιλήνης* » του **Στ. ΒΑΡΒΑΡΑ** σ. 2
✶ **6** φωτογράφιες σε κείμενα - σελίδων

Αστερίνα

ΤΕΥΧΟΣ 11ο

9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2009

Κυκλοφορεί δωρεάν κάθε δεύτερη Πανσέληνο

✶

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ
«Ο Θεόφιλος» (1977)

Θέατρο ΦΟΜ: Οδός Σαμοθράκης 3

Δ/νση: Ταχ. Θυρ. 68 • 811 00 ΜΥΤΙΛΗΝΗ

Εκδότης - Διευθυντής - Επιμελητής
ΠΕΡΙΚΛΗΣ Φ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ,
Πρόεδρος ΦΟΜ
Mob: (+30) 6977922979
Τηλ. & Fax ΦΟΜ: (+30) 22510 43533

e-mail: seftelis@yahoo.gr

✶

Σελιδοποίηση - Εκτύπωση
PROMOLINE A.E.
Αγ. Ειρήνης 7 • 81100 Μυτιλήνη
Τηλ. & Fax:22510 44054

e-mail: promoline@les.forthnet.gr

Παρακαλούμε
οι συνεργασίες - κείμενα
προς δημοσίευση να είναι
σύντομα και περιεκτικά
ει δυνατόν σε ηλεκτρονικό αρχείο

✶

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση του περιεχομένου του περιοδικού μόνο με ονομαστική αναφορά του τίτλου του

✶

ISSN: 1791-4272

Αριθμός Αδείας ΕΛ-ΤΑ 8217

Αργύρης ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ *(1849 -1923)*

Δυο εικόνες*

Πεζοτράγουδο

Ανέβαιναν οι ψυχές από τη μαύρη τη γης, και στον Πλάστη αμπροστά τα έργα τους καταθέτανε, το τι άφησε στον Κόσμο η καθεμιά, στα γλιστερά μονοπάτια του πόσα πατήματα, πόσους στα πελάγη του φάρους.

Έρχεται και ψυχή καταπονεμένη και θλιβερή, και τρέμοντας, που έργο να του δείξει δεν είχε, σιμώνει τον πανάγαθο Πλάστη.

— **«Φαντάζεσαι πως σημάδι δικό σου στον Κόσμο δεν έμεινε,** *του λέει ο Πλάστης,* **κι όμως ά ρίξεις ματιά κατά κείνα τα βάθια, θα προστάξω άγγελο να χύσει φως ουράνιο στα σκότη τους, να σου φανερώσει τις δυο εικόνες, που ολοζώντανες άφησες μέσα σε μνήμες ανθρώπων πολλές».**

Κι έρριξε ματιά η ψυχή κατά τα βάθια εκείνα, κι ανάμεσα από σύνεφα θεοσκότεινα πρόβαλε εικόνα τριγυρισμένη από κατάλαμπρο φως, αγόρι μ' όλα της ζωής τα κινήματα στο χαριτωμένο κορμί του, μ' όλη της χαράς τη λάμψη στο πρόσωπό του, της αθωότητας τη γαλήνη στην όψη. Γύρω του σα χορός αγγελούδια φτερούγιζαν πλήθος ελπίδες κι όνειρα, και τρέχοντας τ' αγόρι απ' όνειρο σε ελπίδα κι από ελπίδα σ' όνειρο, έφεγγε η όψη του με συγκίνηση, σαν αυγής αναλαμπή απ' αφανέρωτον ήλιο.

Σιγανά κι αθόρυβ' αφανίζεται η εικόνα στα σκότη και δίπλα φαίνεται άλλη, φωτερή κι αυτή ολοτρόγυρα, με μορφή στη μέση ανθρώπου θλιμένου, και σκυφτού από Σταυρό που σήκωνε στο δρόμο βαρύ. Αντίς όνειρα κι ελπίδες, μύρια χορεύανε γύρω του μαύρα δαιμόνια, που άλλα με περιγέλια τον πλήγωναν καταχθόνια, πέτρες του σφεντόνιζαν άλλα, κι άλλα κρυφοθέτανε στο δύσκολο δρόμο του αθώρητα μπόδια. Και κείνος, πίκρα γεμάτος κι υπομονή, ανέβαινε τον ανήφορό του δίχως κάκια, δίχως οργή, μα δίχως και χαράς άλλο σημάδι, παρά τη θύμηση των ονείρων και των ελπίδων, που έλαμπε ακόμα στην όψη του, σαν ήλιου βασιλεμένου αχτίδα στερνή.

— ***«Αυτές οι δυο εικόνες είναι το έργο που αφήκες και συ κι άλλες πολλές ψυχές στον Κόσμο,*** είπεν ο Πλάστης. ***Είναι έργο που τ' όνομά σας δεν το δοξάζει, έργο, που κάμνοντάς το, πως έχει το σκοπό του δεν το φαντάζεστε. Κι ωστόσο γίνεται με πόνο και μ' αναστεναγμό, και βλέποντάς το μύριοι εκεί κάτου διαβάτες, μαζεύουνε δύναμη να περάσουν άφοβα τον ίδιο το δρόμο ».***

* *Πηγή: Γ. Βαλέτας, ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ, Άπαντα τ. Α΄, σ. 584, Εκδ. Πηγής, Αθήνα 1952.*

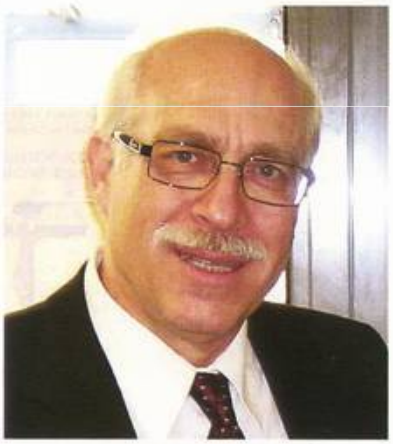
«Ο ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ γεννήθηκε στο Μόλυβο της Λέσβου. Άφησε έργο και αγώνα πίσω του. Στάθηκε άξιος τεχνίτης και φωτισμένος ιδεολόγος - πρωτοπόρος της πνευματικής μας αναγέννησης. Μας εξιστόρησε ο ίδιος τη ζωή του στα 1910 σε ένα σύντομο και σεμνό σημείωμα, όπου αρχίζει και τελειώνει με τον αγώνα, όπως και έκλεισε και τη ζωή του μ' αυτόν και μέσα σ' αυτόν.

Το έργο του, ειδολογικά χωρίζεται σε ποιητικό, διηγηματικό, θεατρικό, μεταφραστικό και ιστορικοκριτικό.

Ο Εφταλιώτης από τα πρώτα του χρόνια κυνήγησε την αλήθεια σε κάθε τομέα και έμεινε σημαιοφόρος της ως τα στερνά του. Αυτό είναι το μεγάλο μάθημα που μας άφησε.

Γ. ΒΑΛΕΤΑΣ»

Ο Απόστολος Ε. ΓΟΝΙΔΕΛΛΗΣ γεννήθηκε το 1949 στα Λουτρά Μυτιλήνης. Έχει γράψει διηγήματα, παιδικά παραμύθια, λαογραφικά κείμενα και πεζογραφήματα. Εδώ και πολλά χρόνια ασχολείται με την Αρχαία Ελλάδα και συγκεκριμένα με την Ελληνική Προϊστορική Παράδοση και το Ελληνικό Κοσμογονικό και Θεογονικό σύστημα. Το έργο του έχει αναγνωριοθεί ως μια αξιόλογη εργασία παγκόσμιας πρωτοτυπίας ως προς την παρουσίαση της Προϊστορικής μας Παραδόσεως. Εξειδικευμένος ερευνητής των έργων του Ησιόδου. Μέχρι σήμερα έχει εκδόσει 13 βιβλία. Είναι μέλος της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών.

Αποστολος Ε. ΓΟΝΙΔΕΛΛΗΣ

Η Σελήνη

ΠΛΟΥΣΙΟ ΕΙΝΑΙ το «καλλιτεχνικό» υλικό που έχουμε από την αρχαία Ελλάδα για τη Σελήνη. Ζωγράφοι, γλύπτες και ποιητές, ασχολήθηκαν πολύ με την πανέμορφη «**ἀστράχτη**», που με το όμορφό της φως φωτίζει τους θνητούς ανθρώπους, **«καλόν δέ φόως κατέλαμπε Σελήνης»** *(4ος Ομηρ. Ὕμνος «εἰς Ἑρμῆν» 141)*, (και το ωραίο φως της Σελήνης έλαμπε από ψηλά).

Η παράδοση αναφέρει ότι ο **Λίνος** ήταν απ' τους πρώτους που είχαν συνθέσει κοσμογονικά ποιήματα, στα οποία αναφερόταν, ανάμεσα σε άλλα, και στην τροχιά της Σελήνης και του Ήλιου,

«Τόν δέ Λίνον παῖδα εἶναι Ἑρμοῦ καὶ Μούσης Οὐρανίας· ποιῆσαι δὲ κοσμογονίαν, ἡλίου καὶ σελήνης πορείαν, καὶ ζώων καὶ καρπῶν γενέσεις» *(Διογ. Λαέρτ. Βίοι Φιλοσ. Α' 4)*,
(ο δε Λίνος είναι γυιός του Ερμή και της Μούσας Ουρανίας· έγραψε ποιήματα για την κοσμογονία, την πορεία του Ήλιου και της Σελήνης και για τη γέννηση των ζώων και των καρπών).

Στη Σελήνη αναφέρεται, μέσα στα ποιήματά του, και ο **Πίνδαρος**, που την αποκαλεί **«χρυσάρματη»** και **«ἑσπέρας ὀφθαλμόν»**,

«ἤδη γάρ αὐτῷ, πατρί μέν βωμῶν ἁγισδέντων,
διχόμηνις ὅλον χρυσάρματος
ἑσπέρας ὀφδαλμόν ἀντέφλεξε Μήνα». *(Πινδ. Ὀλ. Γ 32-35)*
(Είχε κιόλας καθαγιάσει τους βωμούς, στου Πατέρα τη χάρη, καθώς η χρυσάρματη, ολόγιομη Σελήνη, άναψε αντίκρυ το εσπερινό της μάτι).

«Ὀφθαλμόν» την αποκαλεί και ο **Αισχύλος**, καθώς περιγράφει τη θαυμάσια παράσταση που ήταν σκαλισμένη πάνω στην ασπίδα του Τυδέα,

«ἔχει δ' ὑπέρφρον σῆμ' ἐπ' ἀσπίδος τόδε,
φλέγονθ' ὑπ' ἄστροις οὐρανόν τετυγμένον·
λαμπρά δέ πανσέληνος ἐν μέσῳ σάκει,
πρέσβιστον ἄστρων, νυκτός ὀφθαλμός, πρέπει».
(Αἰσχ. Ἑπτά ἐπί Θήβας 387-390)
(Κι έχει σφυρηλατήσει πάνω στην ασπίδα του αυτό το αγέρωχο σημάδι: τον ουρανό να φλέγεται απ' τ' άστρα και στη μέση της η λαμπερή πανσέληνος, η κορωνίδα των αστεριών και της νύχτας ο οφθαλμός).

Η Σελήνη, ως έφιππη γυναίκα πάνω στο άρμα της, καλυμμένη με το χαρακτηριστικό της πέπλο.
(Λεπτομέρεια από σαρκοφάγο που βρίσκεται στη Γλυπτοθήκη του Μονάχου)

ΦΟΜ 1977

στην Τέχνη

Μία υπέροχη εικόνα μας δίνει και ο **Ευριπίδης**, μιλώντας για την εποχή που τελούνται τα Ελευσίνια Μυστήρια, τον μήνα Βοηδρομιώνα (περίπου 15 Σεπτ. - 15 Οκτωβ.) και ιδιαίτερα για την «εἰκάδα», την εικοστή του ημέρα. Τότε η Σελήνη, μαζί με τις Νηρηίδες και τον Αιθέρα, τις ανώτερες δηλαδή περιοχές του ουρανού, εκεί όπου κατοικεί ο Ζεύς, στήνουν ένα θεϊκό χορό για χάρη της Μητέρας Δήμητρας και της Κόρης Περσεφόνης, που είναι και οι τιμώμενες θεότητες στα Μυστήρια.

«αἰσχύνομαι τόν πολύ-
μνον θεόν, εἰ παρὰ καλλιχόροισι παγαῖς
λαμπάδα θεωρὸν εἰκάδων
ὄψεται ἐννύχιος ἄυπνος ὤν, ὅτε
καὶ Διὸς ἀστερωπὸς
ἀνεχόρευσεν αἰθήρ,
χορεύει δέ σελάνα
καὶ πεντήκοντα κόραι
Νηρέος, αἳ κατά πόντον ἀενάων τε ποταμῶν
δίνας, χορευόμεναι
τάν χρυσοστέφανον κόραν
καί ματέρα σεμνάν». *(Εὐρ. "Ιων 1074- 1086)*

Ντρέπομαι τον ξακουστό θεό (τον Ίακχο)
αν κοντά στις πηγές, που 'ναι για χορούς καμωμένες,
αντικρύσει τις λαμπάδες του εικοσαημέρου,
καθώς σαν προσκυνητής ξαγρυπνά τη νύχτα.
Τότε που και του Δία ο αστροφώτιστος
αιθέρας χορεύει μαζί με τη Σελήνη,
και τις πενήντα θυγατέρες του Νηρέα (τις Νηρηίδες),
που χορεύουν μέσα στον Πόντο
και τις αστείρευτες δίνες των Ποταμών,
για τη χρυσοστεφανωμένη Κόρη και τη σεμνή Μητέρα.

Αυτή όμως που ύμνησε όσο καμμία άλλη τη Σελήνη, ήταν η **Σαπφώ**. Φαίνεται πως πολλές φορές ήταν η παρηγοριά της μέσα στους μοναχικούς της διαλογισμούς και τους περιπάτους του υπέροχου πνεύματος της. Κρίμα που στάθηκε τόσο άτυχη, και η θαυμάσια ποίησή της έπεσε σε χέρια βαρβάρων, διεστραμμένων και φανατικών.

«δέδυκε μὲν ἀ σελάννα
καί Πληίαδες, μέσαι δὲ
νύκτες, παρά δ' ἔρχετ' ὤρα,
ἐγώ δὲ μόνα κατεύδω»

Έδυσε η Σελήνη,
βασίλεψε κι η Πούλια.
Είναι μεσάνυχτα, η ώρα περνά
κι εγώ κοιμάμαι μόνη.
(Σαπφ. Βιβλ. ΣΤ 111)

Μία απ' τις παλαιότερες απεικονίσεις της Σελήνης μαζί με τον Ήλιο και άλλα ουράνια σώματα, ήταν αυτή που περιγράφει ο **Όμηρος** πάνω στην ασπίδα του Αχιλλέως, σφυρηλατημένη απ' τα χέρια του Ηφαίστου, **«ἠέλιόν τ' ἀκάμαντα σελήνην τε πλήθουσαν, ἐν δὲ τὰ τείρεα πάντα, τά τ' οὐρανός ἐστεφάνωται, Πληϊάδας θ' Ὑάδας τε τό τε σθένος Ὠρίωνος Ἄρκτον θ'»** *(Ἰλ. Σ. 484-487)*,

(και τον ακούραστο ήλιο, τη γεμάτη σελήνη και όλους τους αστερισμούς που είναι στεφανωμένος ο ουρανός, την Πούλια, τις Υάδες, τον ισχυρό Ωρίωνα και την Άρκτο).

(Συνέχεια στη σ. 15)

Σελήνη και Ενδυμίων

Σκίτσο: Μιλ. Παρασκευαΐδης

Αναφορά στα Πασχαλινά

της **Χρυσούλας ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΙΟΥ**

Η Χρυσούλα Χατζηγιαννιού γεννήθηκε στους Πύργους Θερμής Μυτιλήνης.

Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου της Αθήνας και υπηρέτησε στη Μέση Εκπαίδευση από το 1950 ως το 1985 που παραιτήθηκε με τον βαθμό της Λυκειάρχου.

Στα γράμματα εμφανίστηκε το 1944, από το περίφημο περιοδικό «Λεσβιακά Γράμματα», του οποίου την επιμέλεια είχε ο Μίλτης Παρασκευαΐδης.

Ποιήματα της έχουν δημοσιευθεί σε περιοδικά και εφημερίδες της Μυτιλήνης και της Αθήνας, έχουν ανθολογηθεί σε έγκυρες ανθολογίες και μεταφραστεί σε άλλες γλώσσες.

Βραβεύτηκε τέσσερις φορές από την «Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά» (1972, 1977, 1982, 1985).

Η πρώτη συλλογή ποιημάτων της («Υποψίες») εκδόθηκε το 1967. Ακολούθησαν: «Μπαλλάντες» (1969), «Ήλιε μου, Ήλιε μου» (1973), «Βορεινά παράθυρα» (1982) κ.ά.

«...Σήμερα, έγραψε ο Γ. Βαλέτας – η γυναικεία νεοελληνική ποίηση, έχει στην κορφή την ποιήτρια των Κυκλάδων Ρίτα Μπούμη Παππά και δίπλα της τη Χρυσούλα Χατζηγιαννιού, αληθινή και αυτή και γνήσια ποιήτρια του Αιγαίου...».

Η άποψή του έχει ιδιαίτερη βαρύτητα.

ΤΩΡΑ ΠΟΥ ΕΡΧΕΤΑΙ και πάλι η Πασχαλιά με τα γλυκά της Άνοιξης τα μύρα, ολόγυρά μας, που νάσαι Κυρ Αλέξανδρε, μ' ένα καινούργιο σου Πασχαλινό διήγημα να μας ευφράνεις.

Να ανοίξεις τους θησαυρούς σου της αγάπης και να ευαγγελιστείς ξανά, σε μας που ακόμα περπατούμε πάροικοι επί της γης, του Κυρίου την Ανάσταση, που από μικρό παιδί εβίωνες, πέραν από την πενιχρή και εστερημένη σου ζωή. Ζωή που εξαγόραζες με της αξιοπρέπειας το μεγαλείο και την Ιώβεια υπομονή σου.

Εσύ που εισχωρούσες ως τα βάθη της ψυχής, και με το ευλογημένο σου κονδύλι έγραφες σα να ζωγράφιζες χαρές και πόνους και τα μύρια βάσανα, και σαν γλυκύς εξομολόγος τα έκανες δικά σου, άχρονα, αόριστα και ανώνυμα και τάφερνες στο φως να λυτρωθούν, λένε πως ήσουν γεννημένος να ακουμπάς πάνω στους σταυρούς στεφάνους αναστάσιμους.

Δεν έκρινες, μηδέ ψεγάδιαζες. Άπλωνες μόνο τους πόνους και τα δάκρυα να στεγνώσουν το θείο Φως, καθώς απλώνουν της αμπέλου τον καρπό στον ήλιο να στεγνώσει... Και τ' άφηνες όλα στο Θεό.

Κοιμάται η πόλη των Αθηνών κι ξεκουράζεται απ' το μόχθο της ημέρας και τη Μεγάλη Εβδομάδα που έρχεται, ο Κυρ Αλέξανδρος κλεισμένος στο μικρό του δωμάτιο ξαγρυπνά και γράφει ως τις μικρές ώρες της νυκτός.

Τούτες τις Άγιες μέρες η αγαπημένη του πατρίδα η Σκιάθος του προσφέρει αναμνήσεις γνήσιας ελληνικής χριστιανικής και λαογραφικής ζωής, που αναβλύζουν από την μνήμη του, και το τυπογραφείο του Γαβριηλίδη κερνά τα Πασχαλινά διηγήματα του στον κόσμο των Αθηνών και όπου αλλού.

Η ανέχεια του, είναι έντονη καθώς και στην οικογένεια του στο νησί. Όμως τούτες τις άγιες μέρες, με την πίστη του στον Θεό και την αγάπη του στον άνθρωπο όλα τα ξεπερνά και ρίχνει τέτοιο φως στη ζωή του νησιού του με τα διηγήματά του, τα Πασχαλινά, που από την πένα του βγαίνουν αριστουργήματα, χωρίς η πατρίδα του να γνωρίζει την αξία του εκλεκτού της τέκνου.

Μέσα σ' αυτά τα διηγήματα, παρεμβάλλονται μοναδικές περιγραφές, εκκλησιαστικές, λειτουργίες, αγρυπνίες και αναστάσιμες νύχτες, με χαριτωμένες διηγήσεις, χαρακτήρες και τύπους ανθρώπων απλοϊκών και μη, και χαρούμενα επεισόδια και σκηνές, όπως ο ψάλτης που αργεί να φανεί και κοντεύουν μεσάνυχτα, οι ποιμένες που τυλιγμένοι στις κάπες τους, στην κρύα νύχτα, αδημονούν πότε θα αρχίσει η λειτουργία, να ακούσουν το «Χριστός Ανέστη» να λειτουργηθούν και να μεταλάβουν, καθόσον και η φωτιά που άναψαν, κοντεύει να ψήσει το Πασχαλινό αρνί.

Ενώ μέσα στον ναό ο ιερέας συγκρατημένα, χρονιάρα ώρα, επιπλήττει την γριά, το Ζερμπινιώ που ξεχειλίζει τα κανδύλια ως συνήθως και χύνονται κάτω τα λάδια.

Μέσα σ' αυτά τα διηγήματα, κυριαρχεί η καρτερία, η ζωή και η πίστη. Και αν κάποτε αυτά από ανθρώπινη αδυναμία παραπαίουν, τελικά, νικά ο άνθρωπος τους πειρασμούς, και γαληνεύει ξαναρχίζοντας τη ζωή του.

Όμορφα συναισθήματα περνούν μέσα από τα κείμενα, και πάθη μικρά και μεγάλα, που όμως καλοπροαίρετα συγχωρούνται, και ο αναγνώστης μέσα απ' την λυρική ατμόσφαιρα, γαληνεύει και ανανεώνεται. Μεγάλη υπόθεσις. Να γράφεις και το κείμενο σου να φέρνει πολύτιμο φορτίο ηθικό και ψυχωφελές σαν μήνυμα ευαγγελικό.

διηγήματα του Παπαδιαμάντη

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ
(1851 — 1911)

Ότι ωραίο γεννιέται και ανθίζει και καρπίζει και ολοκληρώνεται μέσα στο διήγημα, που είναι το δυσκολότερο είδος, διότι πρέπει ο μύθος να ολοκληρώνεται σε ορισμένες σελίδες, αποτελεί το θεμέλιο του έργου. Όσο για την εντέλεια την εκφραστική, εννοούμε την γλώσσα κα τον λεκτικό πλούτο, εδώ βάζουμε τελεία και παίρνουμε αναπνοή. Τόση άνεση, τόσος πλούτος λέξεων, που ξεκινά από τις ομηρικές πηγές, τρυγά, την κλασική ωριμότητα, ανανεώνεται με την βυζαντινή αποθέωση και φτάνει στην νεοελληνική, τη λογία ακόμα και την τοπολαλιά. Άνετα, ελεύθερα και κατά την περίσταση, κατά το δοκούν.

Αυτή η γλώσσα αποτελεί την αφοσιωμένη θεραπενίδα του νου του, που ευπρεπίζει την είσοδο στο κάλλος των λογισμών του. Και ο αναγνώστης, ευπαθέστατος δέκτης των ωραίων, δέχεται και στις ακοές του ακόμα, διαβάζοντας κάποιες σελίδες, άφατου λυρικού οίστρου, έναν κελαηδισμό και κάτι σαν θρόϊσμα της αύρας της εωθινής, όταν εισέρχεται και εξέρχεται ανάμεσα στα φύλλα.

Ας αναφέρουμε ακόμα, κάτι σχετικό με την άχραντη θρησκευτικότητα του, που ανυψώνει σε ύμνους χερουβικούς, όταν περιγράφει μορφές Αγίων στα τέμπλα των εξωκκλησιών, και περισσότερο την γλυκύτατη βασίλισσα των αγγέλων, βρεφοκρατούσα με τον μονογενή υιόν της «παρειάν προς παρειάν».

Αυτός είναι ο Παπαδιαμάντης.
Θεωρείται ο μεγαλύτερος λυρικός πεζογράφος της νεωτέρας Ευρωπαϊκής λογοτεχνίας, μαζί με τον Νορβηγό Ερρίκο Ίψεν.

Και εμείς, μπροστά στο μεγαλείο αυτού του ανθρώπου, που αφιέρωσε την ζωή του ολόκληρη, στον Θεό, στο πνεύμα και στον άνθρωπο, σκύβουμε ευλαβικά, και νοερά, ασπαζόμαστε το χέρι που τα έγραψε, τα ευλογημένα αυτά κείμενα. ■

ΤΟ ΚΑΤΩΦΕΡΕΣ χωράφιον ἦτο ἐσπαρμένον κριθήν, καὶ οἱ στάχυες (ἦτο περὶ τάς 20 Ἀπριλίου), ὑψηλοὶ ἤδη ἕως τὸ γόνυ, ἐκυμάτιζον ὑπὸ τὴν πνοὴν τῆς αὔρας τοῦ βουνοῦ μὲ χρυσοπρασίνους ἐναλλαγὰς γλυκυτάτων ἀποχρώσεων ἀπὸ τάς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Τὸ ὀροπέδιον ὅλον ἡλιοφεγγές, εὐωδίαζεν ἄνοιξιν καὶ ζωήν, τὰ δένδρα ὅλα καὶ οἱ θάμνοι ἀνθοῦντα ἐστεφάνουν λόφους καὶ κοιλάδας, τὸ χόρτον ηὔξανεν εἰς τὸν ἥλιον, τὰ ἀρνάκια περιχαρῆ ἔτρεχον χαριέντως, ἀκούοντα τοὺς βελασμοὺς τῶν ἀμνάδων, καὶ μυριάδες στρουθίων ἐκελάδουν χαρμονικῶς εἰς τὰ δάση.

(Ἀπ' τό διήγημα «Ἡ Βλαχοπούλα»)

ΤΟΤΕ ΚΑΙ ἡ πτωχὴ αὐτή, ἡ Χριστίνα ἡ Δασκάλα (ὅπως τὴν ἔλεγαν ἕναν καιρὸν εἰς τὴν γειτονιάν), εἰς τὸ μικρὸν παράθυρον τῆς οἰκίας της, μισοκρυμμένη ὄπισθεν τοῦ παραθυροφύλλου, ἐκράτει τὴν λαμπαδίτσαν της, μὲ τὸ φῶς ἴσα μὲ τὴν παλάμην της, κι ἔρριπτεν ἄφθονον μοσχολίβανον εἰς τὸ πήλινον θυμιατόν, προσφέρουσα μακρόθεν τὸ μύρον εἰς Ἐκεῖνον, ὅστις ἐδέχθη ποτὲ τὰ ἀρώματα καὶ τὰ δάκρυα τῆς ἁμαρτωλοῦ, καὶ μὴ τολμῶσα ἐγγύτερον να προσέλθῃ καὶ ἀσπασθῇ τοὺς ἀχράντους καὶ ἡλοτρήτους καὶ αἱμοσταγεῖς πόδας Του.

(Ἀπ' τό διήγημα «Χωρίς στεφάνι»)

Ὅ,ΤΑΝ ΠΑΙΔΙΟΝ διηρχόμην ἐκεῖ πλησίον, ἐπὶ ὀναρίου ὀχούμενος, διὰ νά ὑπάγω νά ἀπολαύσω τάς ἀγροτικὰς μας πανηγύρεις τῶν ἡμερῶν τοῦ Πάσχα, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ τῆς Πρωτομαγιάς, ἐρρέμβαζον γλυκά, μὴ χορταίνων νά θαυμάζω περικαλλὲς δένδρον, μεμονωμένον, πελώριον, μίαν βασιλικὴν δρῦν. Ὁποῖον μεγαλεῖον εἶχεν! Οἱ κλάδοι τῆς χλωρόφαιοι, κατάμεστοι, κραταιοὶ· οἱ κλῶνες της, γαμψοὶ ὡς ἡ κατατομὴ τοῦ ἀετοῦ, οὖλοι ὡς ἡ χαίτη τοῦ λέοντος, προεῖχον ἀναδεδημένοι εἰς βασιλικὰ στρέμματα. Καὶ ἦτον ἐκείνη ἄνασσα τοῦ δρυμοῦ, δέσποινα ἀγρίας καλλονῆς, βασίλισσα τῆς δρόσου...

Ἀπὸ τὰ φύλλα της ἐστάλαζε κι ἔρρεεν ὁλόγυρά της «μάννα ζωῆς, δρόσος γλυκασμοῦ, μέλι τὸ ἐκ πέτρας»...

(Ἀπ' τό διήγημα «Ὑπό τὴν βασιλικήν δρῦν»)

Αλέξανδρος Φουντουρης

ο αγιογράφος της Μυτιλήνης

«Ο Δίκαιος Γεδεών»

Ο Αλέξανδρος ΦΟΥΝΤΟΥΡΗΣ γεννήθηκε στη Μυτιλήνη το 1949. Πήρε τις εγκύκλιες γνώσεις του στη γενέτειρα του και το 1970 πήγε στην Αθήνα, όπου μαθήτευσε πλάι στους αδερφούς Λέπουρα, μαθητές του Φώτη Κόντογλου. Από το 1973 - 76 παρέμεινε στο Άγιο Όρος, όπου διδάχτηκε Βυζαντινή Αγιογραφία από Αγιορείτες μοναχούς.

Ο μεγάλος Γιάννης Τσαρούχης, μαθητής κι' αυτός του Φ. Κόντογλου, με τις οδηγίες του σε τεχνικά σημεία τον καθοδήγησε ουσιαστικά.

Ο Α.Φ. ζωγραφίζει με αυγοτέμπερα, χρώματα σε σκόνη και κόλλα. Τους μουσαμάδες, τους δημιουργεί μόνος του με τελαρωμένο κάμποτο και ειδική κόλλα. Έργα του βρίσκονται στην Κύπρο, στη Μονή Λειμώνος, στα χωριά της Γέρας, στο νεκροταφείο της Ερεσού,στους Αγίους Αναργύρους στο Μετόχι, στην Υπαπαντή του Κυρίου στις Λαρισαίες Πέτρες και σε ιδιωτικές συλλογές. Έχει τοιχογραφήσει τον Αγ. Λουκά στα Πάμφιλα, μέρος του Αγ. Γεωργίου στο Σκόπελο και συντήρησε όλες τις τοιχογραφίες του Αγίου Ραφαήλ (Νέο κτίριο). Έχει κάνει 3 ατομικές εκθέσεις παλαιότερα, 2 στο Δ.Θ.Μ και 1 στο ΦΟΜ.

ΤΟ ΚΑΛΛΟΣ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ *

Του Αθανάσιου Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑ
Θεολόγου - Καθηγητή

Μιλώντας κανείς για τη βυζαντινή τέχνη, φέρνει στο νου του την τέχνη των Ελλήνων στη χριστιανική της φάση, όπως αυτή εκδηλώθηκε κατά τη μακραίωνη ιστορία του βυζαντινού πολιτισμού, από την εποχή του Μ. Κωνσταντίνου μέχρι το 1453. Ωστόσο, δεν μπορεί να αποκλείσει και την εξέταση και τη μελέτη των μνημείων της παλαιοχριστιανικής περιόδου, κατά την οποία η Εκκλησία ήταν μια και αδιαίρετη. Εξ' ου και τα πολλά κέντρα, όπου ο Χριστιανισμός γνώρισε ιδιαίτερη άνθηση: Συρία, Παλαιστίνη, Αίγυπτος, Μικρα-Ασία, Ρώμη.

Στη βυζαντινή τέχνη σημαντική θέση κατέχει το στοιχείο της αφαίρεσης. Η πιστή δηλαδή απόδοση της πραγματικότητας, υποχωρεί μπροστά στο πνευματικό στοιχείο. Επιπροσθέτως, θα λέγαμε ότι η μορφή του εικονιζόμενου προσώπου υποβάλλει λεπτά και συχνά περίπλοκα νοήματα. Αν θελήσει κανείς να κατανοήσει τη βυζαντινή τέχνη πρέπει να επιμείνει στη μοναδικότητα της, καθώς και στο γεγονός ότι η τεχνοτροπία της, έχει στοιχεία με πνευματικές και υπερβατικές ιδιότητες. Οι παραμορφωμένες μορφές, η μαγεία των χρωμάτων και η μεγαλοπρέπεια των προσώπων που παριστάνονται, ένα σκοπό έχουν:

> ο πιστός να προσεγγίσει αυτό που βλέπει με μεγάλη ευλάβεια και κατάνυξη.

Ειδικότερα, τώρα στο χώρο της βυζαντινής ζωγραφικής, εκείνα τα στοιχεία που κυριαρχούν είναι ο αθέατος και ο υπερβατικός κόσμος του Θεού, της Θεοτόκου και των αγίων. Γι' αυτό και η βυζαντινή ζωγραφική γοητεύει τη ψυχή του ανθρώπου και την οδηγεί στον εξαϋλωμένο κόσμο της θεϊκής αγαλλία-

* *Με την ευκαιρία της ατομικής Έκθεσης Αγιογραφίας του Α.Φ. στο Επιμελητήριο Λέσβου 6 — 15 Απριλίου '09. Διοργάνωση: «VELOS STUDIO».*

σης και ανάτασης. Υπ' αυτό το πρίσμα, η βυζαντινή ζωγραφική παρουσιάζεται εντελώς διαφορετική από την αντίστοιχη της Δύσης. Ενώ η ζωγραφική της Δύσης είναι κοσμική, η βυζαντινή διατηρεί αναλλοίωτο το αυστηρό, ασκητικό και κατανυκτικό ύφος της. Το ιδεώδες της Ανατολής γράφει ο **Φώτης Κόντογλου**, απέχει απ' αυτό της Δύσης όσο ο ουρανός από τη γη. Ο βυζαντινός ζωγράφος «θεολογών ζωγραφίζει και ζωγραφίζων θεολογεί». Δεν τον ενδιαφέρει ο φωτογραφικός ρεαλισμός, αλλά ο ρεαλισμός που υποτάσσει όλα τα καλλιτεχνικά στοιχεία σ' ένα σχήμα υπερβατικής σύνθεσης, υποβάλλοντας όλο το πνευματικό περιεχόμενο των παραστάσεων.

Το γεγονός αυτό μας πηγαίνει κατευθείαν στον τρόπο λειτουργίας της εικόνας στη βυζαντινή ζωγραφική. Η λειτουργία της εικόνας είναι μια πορεία προς το πρότυπο. Η εικόνα ως αναγωγή, ως λόγος περί του προτύπου, ως τόπος φανέρωσης του, διαφαίνεται από το γεγονός, ότι αυτή λειτουργεί ως μέσο ανάβασης του θεατή προς το πρότυπο και κατάβασης του προτύπου.

Γίνεται με τον τρόπο αυτό μια υπέρβαση που επιτυγχάνεται, όταν η εικόνα φέρνει το πρότυπο στο παρόν του θεατή και το πρότυπο φέρνει το θεατή στο δικό του παρόν. Έχουμε δηλαδή εδώ έναν τόπο συνάντησης και επικοινωνίας. Μόνο στην περίπτωση που γίνεται ταύτιση της αναφοράς, δηλαδή του προτύπου με το ομοίωμα, έχουμε ειδωλοποίηση της εικόνας.

Όπως πολύ σοφά μας λέγει ο κορυφαίος Γάλλος Ορθόδοξος Θεολόγος **Olivier Clement**: *«η εικόνα δεν είναι διακοσμητικό στοιχείο, ούτε ακόμη και μια απλή εικονογράφηση της Γραφής. Είναι αναπόσπαστο μέρος της λειτουργίας, αποτελεί «μέσο για να γνωρίσουμε το Θεό και να ενωθούμε μαζί Του». Γνωρίζουμε ότι ο εορτασμός μιας γιορτής απαιτεί την έκθεση στο μέσο του ναού της (μεταφερόμενης) εικόνας που, με την άμεση απόδειξη της όρασης, αποκαλύπτει το νόημα του γεγονότος του οποίου τη μνήμη εορτάζουμε. Σε ακόμη μεγαλύτερο βαθμό, ολόκληρη η Εκκλησία, με την αρχιτεκτονική και τα φρέσκο της (ή τα μωσαϊκά της) αντιπροσωπεύει στο χώρο αυτό που η εξέλιξη της λειτουργίας αντιπροσωπεύει στο χρόνο: την αντανάκλαση της θείας δόξας, την προ-θεωρία της μεσσιανικής Βασιλείας των Ουρανών. Ο λόγος και η εικόνα στη λειτουργία σχηματίζουν μια αξεχώριστη ολότητα, ένα μέσο συντονισμού, μια «πνευματόσφαιρα» θα μπορούσαμε να πούμε, διαμέσου της οποίας η παράδοση καθιστά επίκαιρο και ζωντανό το Ευαγγέλιο. Έτσι η εικόνα αντιστοιχεί στη Γραφή όχι ως εικονογράφηση, αλλά με τον τρόπο που αντιστοιχούν σ' αυτή τα λειτουργικά κείμενα: «τα κείμενα αυτά δεν γεννιούνται για να αναπαράγουν τη Γραφή όπως έχει. Είναι σαν τις υφάνσιμες ύλες. Εναλλάσσοντάς τες και αντιπαραβάλλοντας τα μέρη τους, αποκαλύπτουν το νόημα της, μας υποδεικνύουν τον τρόπο να ζήσουμε το ευαγγελικό κήρυγμα. Η εικόνα, απεικονίζοντας διάφορες στιγμές της αγίας ιστορίας, μεταδίδει με οπτικό τρόπο το νόημά τους και τη ζωτική σημασία τους. Έτσι, με τη λειτουργία και την εικόνα, η Γραφή ζει μέσα στην Εκκλησία και μέσα σε καθένα από τα μέλη της».* ■

«Η άκρα Ταπείνωσις»

Ρήγας Φεραίος & Αθανάσιος Διάκος

ΤΥΡΙΚΟΣ ΕΡΓΑΣ Γιώργος *

Εννιά φωνές για τον Αλεξιάδη

«Κόφτες γαβζομένε, που να σε νεκροφιλήσω»
(Παλιά κατάρα από την Κάλυμνο)

Η αφήγηση του βιολάτορα:
Νικόλας Χελμώτης, ετών 31

«Εντάξει, μαγνητοφωνείς; Ωραία. Λοιπόν το μόνο που θυμάμαι και μπορώ να σου πω για τον Αλεξιάδη είναι κάποια πράγματα που μου έλεγε η γιαγιά μου. Ο Αλεξιάδης ήταν πλούσιος. Είχε μεγάλο σπίτι στα Βασιλικά.Είχε και μια ιδιοτροπία: έτρωγε σκυλιά. Αλήθεια, ο Αλεξιάδης υπήρχε και έτρωγε σκυλιά. Έλεγε πως ήταν υπέροχος μεζές και έφερνε τους καλεσμένους του σε δύσκολη θέση ενώ αυτός έσκαγε στα γέλια, του άρεσε να τους φέρνει σε δύσκολη θέση όταν έκανε τα μεγάλα του φαγοπότια και καλούσε πολύ κόσμο. Μερικές φορές τους ταΐζε πρώτα τον σκύλο και μετά τους έλεγε τι ήταν αυτό που φάγανε. Τον σκότωσαν τον Αλεξιάδη, κάποιος τον παραφύλαξε ένα απόγευμα την ώρα που έπινε τον καφέ του και τον πυροβόλησε. Δεν ξέρω γιατί τον σκότωσαν. Τον σκότωσαν στην αυλή του σπιτιού του. Λέγανε πως μετά στοίχειωσε το Κάστρο της Χρυσοχεριάς και πως τα βράδια που φυσάει νοτιάς τον άκουγαν να γαβγίζει. Ήταν η τιμωρία του γιατί έτρωγε σκυλιά. Αυτό την δεκαετία του 1930. Όταν ήρθαν οι Ιταλοί ο Αλεξιάδης έγινε πιο άγριος. Έφεραν έναν καρδινάλιο να τον εξορκίσει αλλά δεν έγινε τίποτα. Τα έγραψες όλα αυτά ;»

Η αφήγηση του ταβερνιάρη:
Πανορμίτης Παπαδόπουλος, ετών 67

«Λοιπόν, ονομάζομαι Παπαδόπουλος Πανορμίτης, δουλεύω αυτήν την ταβέρνα από τα δεκατρία μου και ξέρω για τον Αλεξιάδη. Όχι, δεν έτρωγε σκύλους ο Αλεξιάδης, απλά είχε βάλει ένα στοίχημα. Την ιστορία με το στοίχημα την ξέρει όλη η οικογένειά μου γιατί μάρτυρας σε αυτά που έγιναν ήταν ο προπάππους μου, και αυτός με το όνομα Πανορμίτης Παπαδόπουλος. Ο Αλεξιάδης ήταν μεγάλος μόρτης, από αυτούς που καθήμενοι στον καφενέ, άπλωναν το κόκκινο ζωνάρι τους καταγής και αλίμονο σε όποιον τολμούσε να το πατήσει ή καν να περάσει από πάνω του. Ο Αλεξιάδης είχε παρέα και ακόλουθους, όλοι τους κουτσαβάκηδες και μαχαιροβγάλτες. Τον περιτριγύριζαν συνεχώς, τον παιζογελούσαν, τον προστάτευαν. Οι δουλειές τους ήταν της νύχτας, χασίσια, γυναίκες και λαθρεμπόριο κάθε είδους, από όπλα μέχρι φίνα υφάσματα. Ο Αλεξιάδης είχε τον σεβασμό μα πιο πολύ τον φόβο των ανθρώπων. Όπως καθόταν με την παρέα του πέρασε εκεί κοντά ένας σκύλος. Για κάποιον λόγο γύρισε και έδειξε τα δόντια του στον Αλεξιάδη γρυλίζοντας. Ο Αλεξιάδης ρώτησε κάποιον από τους παρευρισκομένους, μάλλον ήταν ο προύχοντας Ι. Μάγκος, τον ρώτησε «είμαι αρκετά μάγκας ώστε να σηκωθώ και τον να φάω τον σκύλο;» Ο προύχοντας γέλασε και είπε πως κανείς δεν τρώει σκύλους. Ο Αλεξιάδης όμως σηκώθηκε, κυνήγησε το σκύλο και πιάνοντας τον, του έκοψε γρήγορα το λαρύγγι. Έπειτα κρέμασε το ζώο και το έγδαρε μπροστά στην είσοδο της ταβέρνας. Να, εδώ. Τέλος έκοψε ένα μεγάλο κομμάτι κρέας από το μπούτι του σκύλου και το έφαγε ωμό. Ήταν ο Αλεξιάδης, ήταν μάγκας και ό,τι έλεγε το έκανε: δεν κολλούσε πουθενά. Πότε; Ο Αλεξιάδης έζησε επί Τουρκοκρατίας. Όχι, δεν ξέρω αν στοίχειωσε, ξέρω όμως πως στην κηδεία του έγινε μεγάλος χαμός. Τον σκότωσαν. Για γυναικοδουλειές, τον πυροβόλησαν, έτσι θυμάμαι, δηλαδή έτσι άκουσα να λένε. Δεν ξέρω περισσότερα. Το μικρό του όνομα; Τι να σου πω... Αλεξιάδης, αυτό είναι όλο. Ο Αλεξιάδης ήταν ο Αλεξιάδης, αυτό έφτανε. Ποιός άραγε να τον φώναζε με το μικρό του όνομα. Η μάνα του μόνο, ποιος άλλος θα τολμούσε»

Η αφήγηση της δασκάλας:
Ερατώ Μυρσινιώτου, ετών 56.

«Τον Αλεξιάδη τον σκότωσε ο Αλέξης. Αλεξιάδης και Αλέξης, παράξενη σύμπτωση, έτσι δεν είναι; Λοιπόν ο Αλέξης έκανε εμπόριο με τα απέναντι παράλια της Μικράς Ασίας. Κάθε φορά που οι Τούρκοι απαγόρευαν τις δοσοληψίες εκείνος από νόμιμος έμπορος το γύριζε στο κοντραμπάντο. Έτσι όμως έμπαινε στα νερά του Αλεξιάδη που ήταν στο κοντραμπάντο συνέχεια. Στην ουσία για αυτό έγινε το φονικό. Ναι υπήρχε και κοπέλα στη μέση, ήταν όμως μόνο η αφορμή. Ναι κάτι ξέρω, Ο Αλεξιάδης έμαθε ποια είναι η αγαπητικιά του Αλέξη και άρχισε να την

* Ο Τ-Ε. Γ. γεννήθηκε το 1982 στην Κάλυμνο. Πτυχιούχος Κλασσικών Σπουδών και Φιλισοφίας του Παν/μίου Κύπρου , της Συγκριτικής Λογοτεχνίας και Ιστορίας του Παν/μίου Σορβώνης (Paris I. (Maitrise), μεταπτυχιακό Paris III — DEA). Από το 2008 είναι υποψ. διδάκτορας Λαογραφίας στο Παν/μίου Ιωαννίνων. Δημοσιογραφεί στον τοπικό τύπο κ.ά. Το εκδοθέν βιβλίο του «Οι Μίνες του Θαβώρ: 12 διηγήματα του φανταστικού (εκδ. *Αιολίδα*, Μυτ. 2007) παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

ρει και ο ίδιος για πείσμα. Εκείνη δεν τον ήθελε και είπε του Αλέξη για τις κινήσεις του Αλεξιάδη. Εκείνη την εποχή ο Αλέξης ήταν καταζητούμενος από τις αρχές ενώ ο Αλεξιάδης επειδή τους λάδωνε δεν είχε ποτέ πρόβλημα μαζί τους. Δραγουμάνοι, Τούρκοι αστυφύλακες. Ο Αλεξιάδης έμαθε πως ο Αλέξης κρύβεται στην Ψέριμο. Τον κατέδωσε στους Δραγουμάνους, εκείνοι κυνήγησαν τον Αλέξη αλλά δεν τον έπιασαν. Ο Αλέξης ήρθε κρυφά στην Κάλυμνο και σκότωσε τον Αλεξιάδη. Μην πιστεύεις όμως πολύ στις αγάπες. Ήταν οι δουλειές στη μέση, τα λεφτά, η εξουσία. Πιο τυχερός φάνηκε ο Αλέξης.

Η αφήγηση του ιερέα:
π. Αθανάσιος Σαμιάδης, ετών 46

«Στα αρχεία της Μητρόπολης βρήκα κάτι που αφορά στον Αλεξιάδη. Νομίζω θα σε ενδιαφέρει. Όταν οι υποταχτικοί του έμαθαν για το φονικό, φρένιασαν. Σήκωσαν τον πεθαμένο και τον πήγαν στην ταβέρνα, τον έβαλαν πάνω σε ένα τραπέζι προσφέροντάς του καραφάκια ούζο, τσιγάρα, κλάματα και βλαστήμιες. Ώσπου έγιναν όλοι σκνίπα. Τότε πήραν πάλι το πτώμα του αρχηγού τους και το περίφεραν στις γειτονιές, μαύρα μεσάνυχτα, τραγουδώντας και ξεφωνίζοντας. Έφτασαν έξω από την Μητρόπολη και ήθελαν να σπάσουν την πόρτα για να ζητήσουν τάχα από τον ίδιο τον δεσπότη να διαβάσει το ξόδι του Αλεξιάδη. Όταν είδαν πως ο Δεσπότης δεν απαντούσε πήγαν στο σπίτι ενός ιερέα εκεί κοντά ονόματι π. Ευστράτιος Δούκας, εφημέριος Καλαμιωτίσσης. Τον άρπαξαν από το κρεβάτι που κοιμόταν και απαιτούσαν να διαβάσει τον Αλεξιάδη. Εκείνος τους είπε πως δεν γίνονται κηδείες μετά το ηλιοβασίλεμα. Τον έδειραν άσχημα. Εκείνος έτρεξε στην αστυνομία. Έχουμε ακόμα την μηνυτήρια αναφορά προς τις ιταλικές αρχές. Όχι, δεν ήταν επί τουρκοκρατίας, το έγγραφο προοριζόταν για τον μαρισάλο των καραμπινιέρηδων. Ο π. Ευστράτιος ήταν γνωστός για τα φιλικά αισθήματά του προς τον κατακτητή. Ακόμα και σήμερα έξω από το σπίτι του θα δεις μια πλάκα στο πανωκάσι της εξώπορτας που γράφει στα λατινικά «Ο Θεός μαζί μας, κανείς εναντίον μας». Τελοσπάντων. Δεν διάβασε τον Αλεξιάδη. Όχι, δεν αναφέρεται πουθενά αν υπήρχε ιερέας στην κηδεία του. Το πιο πιθανό είναι να μην έγινε καθόλου κηδεία, σε εκκλησία και τα λοιπά. Πάντως τον έθαψαν την άλλη μέρα στο Κάστρο της Χρυσοχειριάς, χωρίς άδεια από την Μητρόπολη. Ποιος τον σκότωσε; Ο αδερφός του. Δεν ξέρω για κάποιον Αλέξη, τα αρχεία της Μητρόπολης λένε μόνο «φονευθείς υπό του ιδίου αυτού αδελφού». Σου έφερα τον κώδικα να τον δεις και εσύ.

(Συνέχεια στη σελ. 14)

Τὸ χελιδόνι

Ἦρθ' ὁ Ἀπρίλης μέ λουλούδια
καί χαρούμενα τραγούδια,
κι ὁ νοικάρης στὸ μπαλκόνι
τὴν παλιά φωλιά μπαλώνει.

Φέρνει πέτρες, φέρνει χόρτα
νὰ φτιαχτεῖ ἡ πεσμένη πόρτα
καὶ νερό ἀπ' τὴ βρυσούλα
γιὰ νὰ χτίσει τὴν τρυπούλα.

Τὸ καλό τὸ χελιδόνι,
πάνω κάτω στὸ μπαλκόνι,
ἑτοιμη ἡ φωλιά φτιαγμένη,
τὰ μικρά πουλιά προσμένει,
τὴ χαρά του μᾶς χαρίζει,
καλοκαίρι μᾶς μυρίζει.

Νίκη ΣΕΡΑΦΕΤΙΝΙΔΟΥ - ΒΟΥΡΒΟΥΛΗ*

ΔΗΜ 1957

* *Η Ν. Σ-Β. γεννήθηκε στη Μυτιλήνη. Ποιήτρια, με πολλές διακρίσεις. Οι ποιητικές συλλογές της «για παιδιά και για νέους» (εκδ. Κέδρος, Πατάκη κ.ά) ξεχωρίζουν για το «χρώμα της αθωότητας».*

Ο κ. ΝΤΑΪΡΠΦΕΛΔ* ΚΑΙ Ο ΝΕΟΣ

Σκίτσο: Αντ. Πρωτοπάτσης

ΗΛΙΑΣ ΒΕΝΕΖΗΣ
(1904 — 1973)

ΟΤΑΝ ΠΡΙΝ 5-6 χρόνια πραγματοποιήθηκε η ανασκαφή στο χώρο της **Δημοτικής αγοράς**, στην **Επάνω Σκάλα**, βρέθηκε η αρχαία θεμελίωση καταστραμμένη. Οι αρχαιολόγοι ανέσυραν κολώνες, κιονόκρανα κι άλλα αρχιτεκτονικά μέλη αγρίως σπασμένα. Είναι γνωστό ότι η οικοδόμηση της Αγοράς έγινε το 1930-31. Τότε έφορος αρχαιοτήτων νήσων Αιγαίου ήταν ο **Στρατής Παρασκευαΐδης**. Ένας επιστήμονας υπόδειγμα ήθους, αφοσιωμένος στη δουλειά, υπεύθυνος σε ό,τι έπραττε, έντιμος και αληθινός. Ένας πνευματικός άνθρωπος με το ψευδώνυμο «Παράξενος». Πώς άφησε να γίνει αυτή η καταστροφή, ενώ ήταν γνωστή η ύπαρξη των αρχαιοτήτων από αναφορές αρχαίων κειμένων;

Η απάντηση υπάρχει σ' ένα αθησαύριστο κείμενο του **Ηλία Βενέζη**, καταχωρημένο στην εφημερίδα ***Ταχυδρόμος***, στις **3 Δεκεμβρίου 1930**. Την περίοδο των ανασκαφών ο Παρασκευαΐδης βριοκόταν στη Λήμνο, επιβλέποντας τις ανασκαφές των Ιταλών αρχαιολόγων. Αυτές τις μέρες έγινε η καταστροφή. Όταν επέστρεψε ο Παρασκευαΐδης το κακό είχε γίνει. Το παραστατικό αυτό κείμενο παρουσιάζεται στην «α΄ σελάννα».

Σκίτσο: Αντ. Πρωτοπάτσης

ΣΤΡΑΤΗΣ Γ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ
(1896 — 1969)

Όμως, ας σκεφτούμε πως 70 περίπου χρόνια μετά, η συμπεριφορά των περισσοτέρων για το ίδιο θέμα ήταν παρόμοια. Άμεσα ή έμμεσα πρότειναν την παράχωση ή την υπόγεια, κατ' ευφημισμό, διατήρησή τους.

Σήμερα, όλοι χαίρονται, μετά τις σωστικές παρεμβάσεις — εργασίες αποκατάστασης, ανάδειξης του εν λόγω χώρου, από την Πολιτεία (Κ΄ Εφορία Π.Κ. Αρχαιοτήτων Λέσβου).

Αριστείδης ΚΑΛΑΡΓΑΛΗΣ

Ο Ηλίας Βενέζης γράφει:

ΣΥΝΟΔΕΥΟΝΤΑΣ τον κ. ΝΤΑΪΡΠΦΕΛΔ επήγαμε στην Επάνω Σκάλα, εκεί που σκάβοντας για τα θεμέλια της νέας αγοράς, ευρήκαν τα ερείπια της παλαιάς. Εκεί πριν από ενάμιση μήνα έγινε μια βαρβαρότητα που μας ατιμάζει. Η ιστορία δεν είναι γνωστή από πολύ κοινόν. Ας τη συνοψίσουμε με λίγα λόγια.

Ο επιμελητής των αρχαιοτήτων, ο κ. Παρασκευαΐδης, έλειπε στη Λήμνο παρακολουθώντας τις ανασκαφές που κάνουν εκεί οι Ιταλοί. Τον ίδιο καιρό οι εργάτες της Επιτροπής Αποκαταστάσεως άρχισαν να σκάβουν στο παλιό νεκροταφείο της Επάνω Σκάλας για τα θεμέλια της νέας προσφυγικής αγοράς που πρόκειται να γίνει εκεί. Άρχισαν να βρίσκουν κολώνες, κιονόκρανα, τις μεγάλες βάσεις ενός αρχαίου οικοδομήματος. Αντί, τότε, οι εποπτεύοντες να σταματήσουν αμέσως και να τρέξουν να ειδοποιήσουν τους αρμοδίους, έπιασαν απλούστατα να σπουν, να κομματιάζουν τις κολώνες και να προχωρούν. Ο κ. Παρασκευαΐδης, γυρίζοντας απ' το ταξίδι του δεν επρόλαβε, δυστυχώς, την καταστροφή. Σταμάτησαν αμέσως τις εργασίες μα ήταν πια αργά. Ύστερα, ελήφθη η απόφασις να μείνει η στενή λουρίδα όπου εβρέθησαν τα ερείπια, αχρησιμοποίητη και η ανέγερσις της αγοράς να συνεχιστεί στο υπόλοιπο γήπεδο. Έτσι και έγινε.

ΦΟΜ 1977

* *Wilhelm Dörpfeld (1853 - 1940), Γερμανός Καθηγητής αρχαιολογίας, γνωστός για την εργασία του για την «Εποχή του Χαλκού», σε περιοχές της Μεσογείου, όπως η Τύρινθα και η Τροία.*

ΛΕΣΒΙΑΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Ο κ. Νταΐρπφελδ μπρος σ' αυτό το θέαμα δεν συγκρατεί την αγανάκτησή του. Πριν λίγο μας έλεγε ότι η Λέσβος δεν έχει μελετηθεί γιατί δεν έχουν γίνει συστηματικές ανασκαφές που θα μας επέτρεπαν να παρακολουθήσουμε την ιστορία της. Και να που μόλις η **τ ύ χ η** βγάζει στο φως ένα κομμάτι από τον αρχαίο πολιτισμό μας, εμείς σπεύδουμε με τα ίδια μας τα χέρια να το συντρίψουμε. Κι είναι η πρώτη φορά που έρχεται στη Λέσβο σε φως ένα αρχαίο εύρημα έτσι πλήρες, ολόκληρο, ακομμάτιαστο.

— Αυτό που έγινε εδώ είναι **β ά ρ β α ρ ο**, **β ά ρ β α ρ ο**, διαμαρτύρεται ο κ. Νταΐρπφελδ αγανακτισμένος. Είναι φοβερό. Πρέπει να βρεθούν οι υπεύθυνοι και να τους δοθεί ένα σκληρό μάθημα. Είναι **ν τ ρ ο π ή** αυτό που έγινε.

— Ήταν η αρχαία αγορά εδώ, κ. καθηγητά;

— Ναι, είναι η στοά της αρχαίας αγοράς, ελληνικής εποχής. Βλέπετε το λιμάνι είναι μπροστά. Στην Πέργαμο ευρέθησαν κιονόκρανα του 3ου π.Χ. αιώνος. Είναι ίδια με τα κιονόκρανα αυτά εδώ. Θα είναι της ιδίας εποχής.

— Λέτε ότι θάπρεπε να σταματήσει η νέα αγορά;

— Όχι. Μπορούσατε να κάνετε κάτι καλύτερο.

α) να μη κομματιάσετε τα ερείπια της αρχαίας Στοάς.

β) να φέρετε τα οικοδομήματα της νέας αγοράς, κατά 1 μέτρο χαμηλότερα, στο επίπεδο της Στοάς, και

γ) να αναστηλώσετε την αρχαία Στοά φκιάνοντας μια νέα για τον ίδιο σκοπό, πλάι στη νέα αγορά.

Ας κλείσουμε με μια παρένθεση. Ο σοφός καθηγητής που φιλοξενούμε μας το πέταξε κατάμουτρα. Είναι ντροπή, είναι βάρβαρο αυτό που έγινε, είπε. Εκοκκινίσαμε, βέβαια, απ' το χαστούκι όσοι τον ακούγαμε - αλλά το ζήτημα δεν είναι τώρα υπόθεσις ψιμυθίου.

Ποιος φταίει; Η Επιτροπή Αποκαταστάσεως; Ο επιστάτης; Οι μηχανικοί; Η Δημοτική Αρχή; Ξέρουμε ότι δεν πρόκειται να αναζητηθούν ευθύνες. Αλλά αυτό το σκληρό μάθημα ας μας συνετίσει επιτέλους! Ο αγαπητός μου ο Μυριβήλης έχει μια φράση που τη μεταχειρίζεται σαν καραμέλα στο στόμα του: ο Νεολεσβιακός πολιτισμός! Πιστεύει - το ξέρω είναι μια ωραία πίστη - ενθουσιάζεται, αντιδρά. Αλλά δε φτάνει, δε φτάνει. Τα πρόσωπα είναι ανίκανα ν' αντιδράσουν γόνιμα εκεί που δεν υπάρχει καθολική συνείδηση. Και μια τέτοια καθολική συνείδηση του καλού, μια συνείδηση που να **σ έ β ε τ α ι**, δεν υπάρχει σε μας.

Απ' το αρχαίο θέατρο κλέβουν τα μάρμαρα και τα κάνουν ντουβάρια. Απ' την αρχαία Στοά κομματιάζουν τα κιονόκρανα - ωχ αδερφέ - γιατί τα εκτιμούν ως παλιά τούρκικα μνημόρια. Πουλούν για παλιοσίδερα τα κανόνια του κάστρου και τις επάλξεις του τις μετατρέπουν σε πέτρες για να στρώνουν δρόμους. Και εκεί προς το μόλο γκρεμίζουν ένα ενετικό καστράκι για να στήσουν στα ερείπιά του ένα αισχρό καλλιτεχνικό τέρας που παριστάνει απ' τα γόνατα και κάτω χωροφύλακα, απ' τη μέση κι απάνω μαινάδα - και εις το σύνολο φανοκρατούσαν ελευθερία και δη θεάν.

Ε, λοιπόν, αν αυτά όλα είναι νεολεσβιακός πολιτισμός - να τον βράσουμε, φίλοι μου. Να τον βράσουμε. Ας πιούμε το ζουμί που θα βγει - θάναι λίγο στυφό, δεν πειράζει - κι ας μη μιλήσουμε πια για τέτοια αδιαφόρετα πράματα.

Θάμαστε, τουλάχιστον, συνεπείς...

Ηλίας ΒΕΝΕΖΗΣ

(Εφ. «Ταχυδρόμος» 3-12-1930)

Εννιά φωνές για τον Αλεξιάδη

(Συνέχεια από τη σελ. 11)

Ορίστε διάβασε, φονευθείς και τα λοιπά « υπό του ιδίου αυτού αδελφού, δια ποταπήν αιτίαν». Γυναίκα σου έχουν πει; Ναι, μπορεί να ήταν γυναίκα. Μου φαίνεται αρκετά ποταπό να γίνει φονικό για μια γυναίκα. »

Η αφήγηση της γερόντισσας:
Βακίνα Διαλεχτού, ετών 91.

«Τρεις μέρες ο Αλεξιάδης ήταν άθαφτος γιατί δεν εβρισκόταν παπάς να τον διαβάσει. Τον είχανε μέσα σε μια ταβέρνα. Όταν άρχισε να μυρίζει, οι φίλοι του είπανε πως θα τον θάψουν μοναχοί τους, πως δεν είχαν ανάγκη τους παπάδες. Τον έντυσαν στην τρίχα, και τον έβαλαν σε κασόνι και τον γύριζαν μέσα στα στενά, μεθυσμένοι. Είχαν όπλα και έβαζαν στόχο ότι τους άρεσε. Ο κόσμος είχε κλειστεί στα σπίτια του. Ήμουν μικρή μα θυμάμαι πως κρυφοκοίταζα από το παράθυρο τον Αλεξιάδη να περνάει μέσα στο κασόνι του, κάτω από το σπίτι μας. Του είχανε βάλει να βαστά δυο πορτοκάλια. Παλιά έτσι έκαναν, έστελναν πεσκέσι με τον πεθαμένο σε άλλους πεθαμένους, έλεγα δηλαδή εγώ σε κάποιον, πήγαινε αυτά τα πορτοκάλια, στον άντρα, στον γιο μου που είναι στον Άδη. Και ο πεθαμένος τα έπαιρνε μαζί του. Μα στον Αλεξιάδη οι μεθυσμένοι δεν του είπαν σε ποιόν να δώσει τα πορτοκάλια. Και γι΄ αυτό στοίχειωσε το ζώπιο του Αλεξιάδη και τον έβλεπαν το βράδι πάνω στους μαντρότοιχους να βαστά δυο πορτοκάλια. Όποιοι τον έχουν δει λένε πως ο Αλεξιάδης τους πλησιάζει και τους δείχνει τα πορτοκάλια και ρωτάει σε ποιόν να τα δώσει, μα σε μπορεί να μιλήσει παρά μόνο γαυγίζει. Και όταν πια δει πως δεν τον καταλαβαίνουν, αρχινά να πετά πέτρες και να κλαίει όπως τα κουτάβια. Δεν ξέρω γιατί γαβγίζει. Αυτές οι τιμωρίες είναι από τον Θεό. »

Η αφήγηση του βοσκού:
Μικές Καλυδώνης, ετών 67.

«Ο πατέρας μου έλεγε πως τον Αλεξιάδη τον ξέθαψαν μετά από λίγο καιρό γιατί είχε στοιχειώσει το Κάστρο και όλο το μέρος κάτω στα Βασιλικά. Στοίχειωσε γιατί οι φίλοι του κοιμότανε πάνω από τον τάφο του και κάνανε διάφορα, παίζανε ζάρια, του έφερναν γυναίκες σαν να ήταν ζωντανός και όλοι τους κοιμότανε για πολύ καιρό εκεί. Δεν μπορούσε να ξεκουραστεί ο Αλεξιάδης και στοίχειωσε. Το σώμα του το ξέθαψε ο Δεσπότης. Τον βρήκαν άλιωτο και στα χέρια του είχε πορτοκάλια, άλιωτα και αυτά. Τα πορτοκάλια του τα δώσανε χωρίς να του πούνε για ποιον πεθαμένο είναι. Κακό και αυτό. Τον πήραν, τον διάβασαν κανονικά και τον έθαψαν στον Άγιο Μάμμα. Μετά δεν ξαναφανερώθηκε ο Αλεξιάδης. »

Η αφήγηση του ιστορικού:
Δρ. Ιάκωβος Μαγριπλής, ετών 46.

«Αλήθεια είναι πως τον ξέθαψαν, όχι όμως ο Δεσπότης. Οι Ιταλοί ήταν. Τον ξέθαψαν μετά από πολλά παράπονα αυτών που ζούσαν στα Βασιλικά. Και τον έκαψαν. Οι φίλοι του Αλεξιάδη σκορπίστηκαν και για λίγο καιρό το κακό είχε πάψει. Όχι δεν τον βρήκαν άλιωτο, ούτε και τα πορτοκάλια. Αν είχε συμβεί κάτι τέτοιο πιστεύω οι Ιταλοί στρατιώτες θα το είχαν αναφέρει. Το μόνο που έχει γραφτεί είναι πως το σώμα του Αλεξιάδη αποτεφρώθηκε ολοσχερώς και πως ο τάφος του μπαζώθηκε. »

Η αφήγηση του Διευθυντή Ασύλου:
John W. Hollkins, ετών 57.

«Αν και απαγορεύεται να δίνουμε στοιχεία για τους ασθενείς, πιστεύω πως για την περίπτωση που σας ενδιαφέρει, μπορεί να γίνει μια εξαίρεση. Και αυτό γιατί η εν λόγω ασθενής έχει αποβιώσει εδώ και εννιά - δέκα χρόνια. Εκτός αυτού δεν έχουμε καταφέρει να εντοπίσουμε κάποιον συγγενή της, στο Ίδρυμα εισήχθη όπως βλέπω εδώ με μέριμνα της Νομαρχίας, πιθανόν να ήταν μόνη στη ζωή, όπως και να χει, κανείς δεν παρεβρέθη στην κηδεία της και βέβαια κανείς δεν έχει εμφανιστεί για να παραλάβει τα λίγα υπάρχοντά της. Αν θέλετε είναι στην διάθεσή σας, τουλάχιστον να τα δείτε. Τα περισσότερα από αυτά είναι ζωγραφιές που τις έκανε όσο ήταν τρόφιμος εδώ. Και βέβαια λόγω της περίπτωσης, είναι ζωγραφιές που σχεδόν όλες απεικονίζουν δυο πορτοκάλια. Σαν γιατρός μπορώ να σας ενημερώσω λίγο για το προφίλ της ασθενούς. Είχε φοβικές εμμονές με τα πορτοκάλια. Έλεγε πως το βράδυ βλέπει πορτοκάλια στα παράθυρα, τελοσπάντων ότι και να σημαίνει αυτό, δεν γνωρίζω, οι φοβίες μπορούν να πάρουν οποιαδήποτε μορφή. Επίσης, είχε μονομανία με ένα όνομα, δεν χρειάζεται να κοιτάξω τα αρχεία του Ιδρύματος για να το θυμηθώ, όλοι το ήξεραν και ας μην καταλάβαιναν τι σημαίνει, το όνομα ήταν «Αλεξιάδης». Πιθανόν το όνομα κάποιου που την κακοποίησε; Αυτά, ρωτήστε με ό,τι άλλο θέλετε, είμαι στην διάθεσή σας. »

ΤΥΡΙΚΟΣ ΕΡΓΑΣ Γιώργος

Η Σελήνη στην Τέχνη

(Συνέχεια από τη σ. 5)

Παραστάσεις της Σελήνης υπήρχαν πάρα πολλές σε αγγεία, όπου την παρίσταναν, **ημισέληνο ή πανσέληνο** μαζί με άλλα ουράνια σώματα. Και βέβαια παρόμοιες παραστάσεις έχουμε από τον 5ο και 6ο αιώνα πάνω σε ασπίδες, που αποτελούσαν τα εμβλήματα των πολεμιστών. Αργότερα απεικονιζόταν, όπως είδαμε, ανθρωπόμορφη, σαν γυναίκα, έφιππη ή πάνω σε δίφρο ή ακόμη πάνω σε αγελάδα.

Πολύ πριν, η Σελήνη παριστάνεται σαν μισοφέγγαρο, ή σαν οφθαλμός, σε χρυσά δακτυλίδια και σφραγίδες στην Μινωϊκή και Μυκηναϊκή εποχή. Οι παραστάσεις έχουν κυρίως λατρευτικό χαρακτήρα με θρησκευτικές πομπές και τελετουργικούς χορούς.

Πολλά νομίσματα είχαν κοπεί με τη Σελήνη είτε σαν ουράνιο σώμα είτε σαν γυναίκα. Στην Πάτρα είχε κοπεί νόμισμα, σε ανάμνηση του έρωτά της με τον Πάνα, όπου απεικονίζεται έφιππη, με το αστρικό της πέπλο πάνω απ' το κεφάλι της, να πλησιάζει τον Πάνα, που περιμένει ακουμπισμένος σε ένα δράχο.

Στη νότια γωνία του ανατολικού αετώματος του Παρθενώνος υπήρχε παράστασή της, καθώς βασιλεύει, να οδηγεί το άρμα της, ενώ στην απέναντι γωνία πρόβαλλε ο Ήλιος. Αλλά και στις δόρειες μετώπες, με παραστάσεις της Αμαζονομαχίας, πάλι υπήρχε η Σελήνη έφιππη να δύει, ενώ ο Ήλιος να ανατέλλει. Ακόμη υπήρχε παράστασή της στη βάση του χρυσελεφάντινου αγάλματος της Αθηνάς του Φειδία, στον Παρθενώνα *(Παυσ. Α' 24)*.

Στη βάση του αγάλματος του Διός στην Ολυμπία, απεικονιζόταν στην συνέλευση των θεών, πάλι έφιππη, να πλαισιώνει, ξανά με τον Ήλιο, την αναδυομένη Αφροδίτη *(Παυσ. Ε' 11,8)*. Στην ζωφόρο του βωμού της Περγάμου και σε πολλά ακόμη γλυπτά μνημεία απεικονίζεται η Σελήνη, και η παρουσία της σχετίζεται πάντα με κοσμογονικά γεγονότα, ενώ αυτή και ο Ήλιος δηλώνουν τον χώρο που περιλαμβάνεται ανάμεσα στην Ανατολή και την Δύση.

Αγάλματά της υπήρχαν στις Θαλάμες, στο ιερό της Ινούς και στην αγορά της Ήλιδος, πάντα μαζί με τον Ήλιο.

Απ' αυτά τα έργα, που είναι αξεπέραστου κάλους, και τους υπέροχους μύθους, εμπνεύσθηκαν και οι αγγειογράφοι και έδωσαν με την σειρά τους θαυμάσια αγγεία που είχαν θέμα την Σελήνη. Κρατήρες, υδρίες, πυξίδες, λήκυθοι, αμφορείς και πολλά άλλα αριστουργήματα της αρχαίας τέχνης, κοσμούν πολλά Μουσεία του κόσμου και δείχνουν το μεγαλείο του παρελθόντος.

Αλλά και στα νεώτερα χρόνια, η Σελήνη ενέπνευσε πολλούς Ευρωπαίους καλλιτέχνες, οι οποίοι, γοητευμένοι από τους μύθους των ερώτων της, ιδιαίτερα με τον Ενδυμίωνα, δημιούργησαν έργα εξαιρετικής ομορφιάς.

Απόστολος Ε. ΓΟΝΙΔΕΛΛΗΣ

In Memoriam

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΚΟΥΤΖΑΜΑΝΗΣ
Ο Δάσκαλος
(1940-2009)

Μέσα στις τόσες αυτόνομες φωνές
της λεσβιακής μας Γραμματείας
ο Αριστείδης Κουτζαμάνης
υπήρξε όντως
μια ιδιοσυγκρασιακή ευγένεια
ταλαντούχου Δασκάλου.

Η σταδιοδρομία του στην εκπαίδευση,
αλλά και η κοινωνική και πολιτιστική του
ζωή και δράση ήταν μια «προσφορά»
και «κατάθεση ψυχής», «ἔργῳ κ' οὐκέτι μύθῳ».

Εντυπωσιακό και πολύπλευρο,
πανάξιο λόγου είναι το συγγραφικό του έργο
που μας παρακατέθεσε, με τόση
ξεχωριστή και ανιδιοτελή αγάπη·
πλουτίζοντας τα γράμματά μας, την παιδεία
και τον πολιτισμό του τόπου μας.
Ο Αριστείδης Κουτζαμάνης
ο άνθρωπος των χαμηλών τόνων
και των ευγενικών τρόπων
έφυγε, από κοντά μας
για τον «Κήπο των Αγγέλων»
έτσι γαλήνιος, όπως κι έζησε,
«σαν έτοιμος από καιρό»,
πλήρης και αυτάρκης
μέσα στο άνθινο γλυκύ του «όραμα»
του «Εὖ ζῆν» και «Ἐπαίνει τὰ καλὰ».

Έφυγε, σαν αντιφέγγισμα
για την χωρίς σύνορα χώρα του «Παραδόξου»
εκεί όπου μόνον οι «αθώες ψυχές»
«ακούνε με τα μάτια
και βλέπουν με τ' αυτιά»
όλα τα συμπαντικά «πράματα και θάματα»
του Παραδείσου ...

Αρίστο·
για μας τους φίλους σου
η θύμησή σου θα'ρχεται
πάντα σε ώρες «σιωπής», έτσι·
σαν θρόϊσμα εσπερινής «συνομιλίας»
για τις σκιές· και για το φως ...

Περικλής ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

HELIO TROPE HOTELS

★★★★

...for people who recognize quality and demand excellence in all they do...

VIGLA • MYTILENE • LESVOS • GREECE
www.heliotropehotels.gr • e-mail: info@heliotropehotels.gr
Tel: 22510 45857 • Fax: 22510 45900, 44272

promotional